

Kniha číslo 8

autor + název díla: Jaroslav Vrchlický - Noc na Karlštejně

Literární druh: drama

Literární žánr: komedie (ve formě scénáře)

Století vzniku knihy: 19. století - česká poezie

Kompozice díla: chronologicky, složena ze 3 dějství

Časoprostor díla: 14. století, doba vlády Karla IV., hrad Karlštejn

Pásmo vypravěče: er-forma, především dialogy

Typické jazykové prostředky: převážně spisovný jazyk, archaismy

Děj:

Hrad Karlštejn se připravuje na návštěvu císaře Karla IV. Chvíli před jeho příjezdem dorazí vévoda Štěpán s politickými záležitostmi. Zde se setkává s kyperským králem Petrem, který pochybuje, že na Karlštejně není žádná žena, a muži tak uzavírají dohodu o hledání této dívky. Královna Alžběta přichází na hrad za arcibiskupem Arnoštem. Hledá radu, neboť je nešťastná z dlouhého odloučení od svého manžela. Arnošt si je vědom, že král pravidlo o ženách na hradě nezmění a převlékne ji za páže, aby mohla být králi alespoň blíž. Na Karlštejn dorazí také Alena, převlečená za panoše. Vsadila se s otcem, že přečká noc na hradě. Odměnou jí má být povolení ke svatbě s Peškem, jejím milovaným mužem. Pešek nejdříve nesouhlasí, obává se hněvu císaře, ale nakonec přistoupí na plán a domluví si noční schůzku pod lípou. Alena s Peškem se dostanou do potyčky přímo před králem. Ten celou situaci vyřeší tím, že propustí Peška a udělí mu rytířský řád, aby mohl s Alenou uzavřít sňatek. V tu chvíli se však ozvou fanfáry a přijíždí královna. Král si je vědom toho, že jeho žena nemůže zůstat na hradě, a tak se s ní rozhodne odjet na hrad Karlík.

Hlavní postavy:

Karel IV. - císař římský a král český, moudrý, vlídný

Alžběta Pomořanská - manželka Karla IV., žárlivá, zamilovaná do svého muže

Štěpán - vévoda bavorský, uzavře s králem sázku o hledání ženy na hradě

Ješek z Wantenberga - purkrabí na Karlštejně

Arnošt z Pardubic - arcibiskup pražský, nápomocný a chápavý

Alena - neteř pana purkrabího, statečná, odvážná, podnikavá

Pešek - císařův číšník, chce si vzít Alenu

Životopis a zajímavosti autora:

- český spisovatel, básník, dramatik a překladatel
- studoval teologii (nauka o bohu), ale nedokončil
- studoval filozofii
- tajemník uměleckého sboru České akademie
- překladatel románské literatury (Dante Alighieri, Victor Hugo...)

Další jeho díla: Rytíř Smil (báseň), Okna v bouři (sbírka básní)

Další 2 autoři této doby:

Josef Václav Sládek:

- český básník, novinář a překladatel
- zakladatel české poezie pro děti
- redaktor Národních listů a časopisu Lumír
- nejznámější díla od něj: Lesní studánka, Básně
- modernizoval zastaralé překlady

Julius Zeyer:

- český spisovatel, básník, prozaik a dramatik
- jeho tvorbu ovlivňovala jeho chuť, vyprávěla mu příběhy
- rodným jazykem má němčinu
- za nejmilejší místo považuje Vodňany
- nejznámější díla od něj: Dům U tonoucí hvězdy, Radúz a Mahulena

Lumírovci:

- skupina spisovatelů časopisu Lumír
- obdivovali zahraniční vzory (překlady literatury)
- zobrazení krásy v literárních dílech
- označení jako tzv. „kosmopolitní škola“ (popírá rozdělení kultury a politiky)